

Fartyg 2011 – svenska och utländska fartyg i svensk regi **Beskrivning av statistiken**

Fartyg 2011 – svenska och utländska fartyg i svensk regi **Beskrivning av statistiken**

Trafikanalys

Adress: Sveavägen 90

113 59 Stockholm

Telefon: 010 414 42 00

Fax: 010 414 42 10

E-post: trafikanalys@trafa.se

Webbadress: www.trafa.se

Ansvarig utgivare: Brita Saxton

Publiceringsdatum: 2012-05-29

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten.

Innehåll

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	2
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	6
B.0	Inledning	6
B.1	Innehåll	6
B.2	Tillförlitlighet.....	7
B.3	Aktualitet	8
B.4	Jämförbarhet och sam anvä n d b a r h e t	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	9
C	Blankett	11

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Sjöfart

A.3 SOS-klassificering

Tillhör SOS: Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Trafikanalys
<i>Postadress:</i>	Sveavägen 90, 113 59 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Akademigatan 2, Östersund
<i>Kontaktperson:</i>	Jan Östlund
<i>Telefon:</i>	010-414 42 24
<i>Telefax:</i>	010-414 42 20
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@trafa.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	IHS Fairplay
<i>Postadress:</i>	Sven Källfelts gata 210
<i>Besöksadress:</i>	Sven Källfelts gata 210
<i>Kontaktperson:</i>	Christopher Pålsson
<i>Telefon:</i>	031-704 43 30
<i>Telefax:</i>	
<i>E-post:</i>	martitime.research@ihs.com

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (2001:99), förordningen om den officiella statistiken (2001:100) och Trafikanalys föreskrifter (KAMFS 2012:2, TRAFAFS 2012:2 Föreskrifter om uppgifter till statistik om sjöfart m.m.).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Trafikanalys är registeransvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet.

A.9 EU-reglering

Statistiken är ej EU-reglerad.

A.10 Syfte och historik

Trafikanalys har enligt lagen om officiell statistik (SFS 2001:99) och bilaga till statistikförordningen (SFS 2001:100) i uppdrag att framställa och tillgängliggöra officiell statistik över sjöfart. Statistikområdet sjöfart omfattar förutom denna publikation även *Sjötrafik*, i både årlig och kvartalsvis upplaga samt den årliga rapporten *Sjöfartsföretag*.

Syftet med denna undersökning är att belysa storleken och sammansättningen av den svenska flottan av handels- special- och fiskefartyg och utvecklingen över tid. Statistik över den svenska handelsflottan har gjorts sedan början av 1900-talet. Fiskeflottan fördes in i statistiken år 1998.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används som underlag för transportpolitiska beslut. Användarna är samhällsplanerare på lokal, regional och riksnivå. För övrigt används statistiken av bland annat transportnäringens branschorganisationer, Trafikverket, Sjöfartsverket, högskolor och universitet.

Statistiken belyser fartygsbestånd, förändringar av bestånd, fartygens användning med mera:

Bestånd

- antalet svenska fartyg, fördelat på fartygstyp
- bruttodräktighet på svenska fartyg, fördelat på fartygstyp
- storlek och ålder av svenska fartyg
- antalet inhyrda utländska fartyg, fördelat på fartygstyp
- bruttodräktighet på inhyrda utländska fartyg, fördelat på fartygstyp

- de största hemmahamnarna

Förändringar

- förändringar av den svenska handelsflottans bestånd fördelat på fartygstyp
- orsaker till förändringar

Användning

- användning av svenska handelsfartyg
- användning av inhyrda utländska handelsfartyg

A.12 Uppläggning och genomförande

Denna undersökning har gjorts i samarbete mellan Trafikanalys och IHS Fairplay.

Produktionen sker i flera steg. I grunden ligger uppgifter från Fartygsregistrets skeppsdel. Från och med undersökningen avseende 2008 kan ett nytt beståndsuttag tas därifrån varje år, vilket medför förbättrad kvalitet. Det är följden av en förändrad registerhållning hos Sjöfartsregistret hos Transportstyrelsen. (Registret sköttes fram till 2008 av Sjöfartsverket.)

Sedan tidigare har undersökningen byggt upp ett statistikregister med ursprung i ett beståndsuttag som gjordes ur Fartygsregistrets skeppsdel år 2003. Varje år har uppgifterna i statistikregistret kompletterats med information om transaktioner, alltså ändringar, tillägg eller borttag i registret. Detta förfarande behövs inte när beståndsuttagen nu kan göras varje år.

Statistikregistret kompletteras ytterligare med noteringar i Register of Ships och AIS Live. För varje rederi sammanställs uppgifterna om alla fartyg och en lista skickas till rederiet för kontroll. Om rederierna begär korrigeringar verifieras dessa av producenten och förs in i registret. Det skickas inga påminnelser till rederier som inte svarar. I de fallen görs antagandet att uppgifterna är korrekta.

Uppgifter om besättning hämtas årligen ur Transportstyrelsens sjömansregister. (Även det registret sköttes fram till 2008 av Sjöfartsverket.)

A.13 Internationell rapportering

Det sker ingen internationell rapportering av statistiken.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

–

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

B.1 Innehåll

Objekt och population

Undersökningen omfattar populationen av samtliga svenskflaggade (svenskregistrerade) handels- special- och fiskefartyg samt utlandsflaggade fartyg i svensk regi. Med svensk regi menas att den kommersiella driften sköts av ett svenskt bolag. Undantagna är statsskepp (ägda av staten och avsedda för "statsändamål") samt fartyg som klassificerats som fritids-, restaurang-, logementsskepp eller liknande. I de flesta tabeller redovisas endast fartyg med en bruttodräktighet (brutto) om 100 eller mer.

Från och med 1998 ingår den svenska fiskeflottan och från och med 2006 ingår statsisbrytare.

I den del av undersökningen som avser fartygens användning undersöks svenskregistrerade handelsfartyg med bruttodräktighet om minst 100 samt de utländska fartyg som under året varit inhyrda av svenskregistrerade företag.

Rederier som äger fartyg i populationen har uppgiftsskyldighet i undersökningen. Totalt ingår 75 rederier i undersökningen.

I uppgiften om ombordanställda på fartyg över 300 brutto är populationen påmönstrade personer den 30 september det aktuella året.

Variabler

Den **svenska handelsflottan** omfattar svenskflaggade (svenskregistrerade) handelsfartyg. Fartyg som ägs av svenska företags utländska dotterbolag räknas i förekommande fall som utländska och inhyrda.

Med **handelsfartyg** avses skepp som används för transporter av varor och/eller passagerare. Pråmar som används för godstransporter redovisas som specialfartyg.

Som **passagerarfärjor** redovisas fartyg som har beteckningen passagerarmotorskepp roll on, färja eller dylikt på registerutdragen.

Med **specialfartyg** avses skepp som används för stödtjänster inom sjöfarten eller för andra arbeten till sjöss. Som specialfartyg räknas förutom pråmar även offshoreplattformar, isbrytare, bogser- och bärgningsfartyg samt övriga special-

fartyg. Den sista gruppen omfattar olika typer av arbetsfartyg, forskningsfartyg, livräddningsfartyg med mera. Även skolskepp betraktas som övriga specialfartyg.

Med **pråmar** avses skepp utan egna framdrivningsmotorer.

Statistiska mått

Bruttodräktighet, brd eller brutto är ett sortlöst storleksmått och avser volymen i ett fartygs slutna rum.

Bruttodräktighetsdagar, brd-dagar eller bruttodagar används som ett mått på transportkapacitet och räknas fram som respektive fartygs bruttodräktighet multiplicerat med antalet dagar det använts under året.

Dödvikt, dv, är ett storleksmått som anges i ton och som visar vikten av den last som ett fartyg maximalt kan bära.

Redovisningsgrupper

Handelsfartyg: lastfartyg och passagerarfartyg.

- **Lastfartyg:** tankfartyg, bulkfartyg och torrlastfartyg.
- **Passagerarfartyg:** passagerarfärjor och övriga passagerarfartyg.

Specialfartyg: pråmar och övriga specialfartyg med motor.

- **Pråmar**
- **Övriga specialfartyg med motor:** isbrytare, bogser- och bärgningsfartyg, övriga specialfartyg.

Fiskefartyg

Referenstider

Statistiken är årlig och avser förhållandena den 31 december varje år, utom uppgifterna om besättning som avser den 30 september varje år. När det gäller användningen av flottan avses användningen under hela året, det vill säga även fartyg som av någon anledning ej var med i flottan per den 31 december. För åren 2003–2009 redovisas dock användningen för de fartyg som var med i flottan per den 31 december.

B.2 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet totalt

Resultatet i en statistisk undersökning påverkas av ett antal felkällor som bortfall, slumpfel, under- och övertäckning samt olika typer av mätfel. Detta är en totalundersökning och därför finns inga slumpfel. Undersökningen kan innehålla både över- och undertäckning.

- **Övertäckning** innebär att undersökningen omfattar fartyg som inte tillhör populationen, exempelvis inte är svenskflaggade handelsfartyg den

sista december enligt undersökningens definitioner. Risken att siffrorna i statistiken påverkas av övertäckning gäller främst statistik över utlandsflaggat tonnage som ägs och drivs av svenska rederier.

- **Undertäckning** innebär exempelvis att undersökningen saknar svenskflaggade handelsfartyg enligt undersökningens definitioner den sista december, vilka alltså ingår i populationen. Detta kan innebära fartyg för vilka registerförändringar är sent rapporterade. Risken att siffrorna i statistiken påverkas av undertäckning gäller främst statistik över inhyrt utlandsflaggat tonnage.

Osäkerhetskällor

Primäruppgifterna är hämtade från Fartygsregistrets skeppsdel. Ett nytt beståndsuttag görs varje årsskifte, och det är denna information som ligger till grund för rapporten.

Uppgift om dödvikt saknas ofta på registerutdragen. Kompletteringar av dessa har därför hämtats från Register of Ships.

I några undantagsfall har bedömts att fartygen är av annan typ än vad som angivits på registerutdragen.

Som övrig ökning respektive minskning redovisas fartyg som omklassats (till annan typ av fartyg). Här ingår även registerjusteringar. Det föreligger sannolikt en viss undertäckning av inhyrda utländska fartyg eftersom ett register över sådana saknas.

Sjöfartens fackliga organisationer har påpekat att uppgifterna om påmönstrade besättningar är svårtolkade. Flertalet fartyg har två besättningar, men det är endast den påmönstrade besättningen som redovisas. Färjornas besättningar räknas däremot som påmönstrade även när de inte är i tjänst.

Redovisning av osäkerhetsmått

Inget finns att rapportera.

B.3 Aktualitet

Frekvens

Rapporten framställs årsvis.

Framställningstid

Framställningstiden är mellan februari och maj.

Punktlighet

Publicering sker enligt Trafikanalys publiceringsplan, i maj varje år.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

Jämförbarhet över tiden

Uppgifter om handelsflottan redovisades redan i början av 1900-talet i Kommerskollegium's publikation "Sjöfart". Här ingick även användning och bemanning. Uppgifter om inhyrda utländska fartyg har insamlats från och med 1981. Jämförelser av handelsflottans utveckling över tiden försvåras av att indelningen i fartygstyper varierat, liksom att den gamla nedre storleksgränsen 20 nettoton från slutet av 1950-talet i allt högre grad ersattes av 100 bruttoton. Från och med 1982 trädde nya internationella regler för skeppsmätning i kraft i Sverige (Universal Regulations). Begreppet bruttoton ersattes då av bruttodräktighet. Omfattande skeppsmätningar under 1994 medförde att den totala bruttodräktigheten för torrlastfartyg och passagerarfärjor ökade avsevärt.

Från 2003 har ett elektroniskt utdrag från Fartygsregistrets skeppsdel utgjort grund för rapporten. Vissa avvikelser mot tidigare års redovisningar har upptäckts. Orsakerna till dessa har inte kunnat klargöras till fullo. Sedan 2006 inhämtas uppgifter om fartygens användning från AIS Live. Tidigare år har dessa uppgifter inhämtats genom enkätundersökningar.

Den nuvarande indelningen i fartygstyper har använts från och med 1980 för handelsfartyg och från och med 1994 för specialfartyg. Uppgifter om fartygens användning kan med viss försiktighet jämföras med åren 1981 respektive 1983 då uppgifter om utländska inhyrda fartyg började redovisas. Uppgifterna om fartygens bemanning är jämförbara sedan 1986.

Sam användbarhet med annan statistik

Det finns flera källor till uppgifter om flottan. Varierande definitioner gör dock jämförelser problematiska.

Fartygsregistret Register of Ships innehåller uppgifter om svenskregistrerade handels- och specialfartyg. Register of Ships indelningar i olika fartygstyper avviker något från dem som används i denna undersökning. Rimlighetsbaserade anpassningar har skett i förekommande fall.

Sveriges redareförening och Svensk sjöfartstidning har också uppgifter om den svenska handelsflottan. Dessa är inte direkt jämförbara med denna redovisning, men ger däremot en kompletterande bild av den svenska sjöfartens omfattning då även svenskägt/svenskcontrollerat tonnage med utländsk flagg ingår.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

Spridningsformer

Statistiken publiceras av Trafikanalys på www.trafa.se/sjofart. Rapporterna kan laddas ned i pdf-format och tabellerna kan laddas ned i xls-format för egen bearbetning. På webbplatsen återfinns undersökningar från 2000 och framåt,

även rapporter utgivna av SIKA och SCB. Vill du få veta när något nytt kommer ut kan du prenumerera på pressmeddelanden via vår RSS-tjänst.

Tidigare års resultat finns på vissa bibliotek, i serierna *SIKA Statistik* och *SIKA Statistiska meddelanden* (2001–2008), Statistiska centralbyråns serie *Statistiska meddelanden*, *TK 50* (1999–2000), *T 50* (1994–1998) och *T 41* (1974–1989).

Presentation

Statistiken redovisas i huvudsak i text, tabeller och diagram.

Dokumentation

Undersökningen är väldokumenterad. Delar av dokumentationen redovisas i Beskrivning av statistiken. Övrig dokumentation är primärmaterial.

Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialen är sekretessbelagda men kan lämnas ut för vissa väl definierade ändamål, under förutsättning att sekretessen kan bevaras. Kontakta Trafikanalys för mer information.

Upplýsningstjänster

Trafikanalys, Jan Östlund, telefon 010-414 42 24
IHS Fairplay, Christopher Pålsson, telefon 031-704 43 30

Trafikanalys är en kunskapsmyndighet för transportpolitiken. Vi analyserar och utvärderar föreslagna och genomförda åtgärder inom transportpolitiken. Vi ansvarar även för officiell statistik inom områdena transporter och kommunikationer. Trafikanalys bildades den 1 april 2010 och har huvudkontor i Stockholm samt kontor i Östersund.